

कुल पृष्ठ संख्या-24 (कवर पेज सहित)

क्रम संख्या 1613949

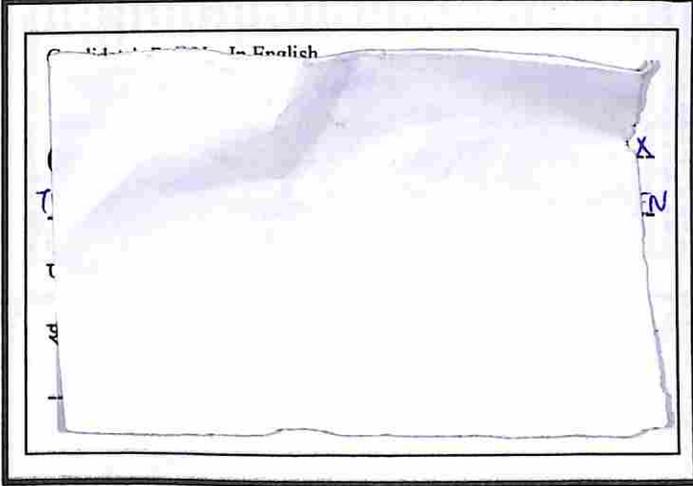

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड, राजस्थान, अजमेर

माध्यमिक परीक्षा

(परीक्षार्थी द्वारा स्वयं भरा जाना चाहिये)

प्रश्नवार प्राप्तांकों की सारणी (परीक्षक के उपयोग हेतु)

प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक	प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक
1	18	19	4
2	6	20	4
3	12	21	
4	2	22	
5	2	23	
6	2	24	
7	2	25	
8	2	26	
9	2	27	
10	2	28	
11	1½	29	
12	2	30	
13	2	31	
14	3	योग	79½
15	3	प्राप्त अंकों का कुल योग (Round off)	
16	3	अंकों में	शब्दों में
17	3	80	अस्सी
18	4		

नोट :- परीक्षार्थी उपरोक्त के अतिरिक्त उत्तर पुस्तिका के अन्य किसी भी भाग में अपना नामांक नहीं लिखें।

माध्यम - हिन्दी अंग्रेजी

विषय Punjabi

परीक्षा का दिन Friday

दिनांक 04-04-25

नोट :- परीक्षार्थी के लिए आवश्यक निर्देश इस पृष्ठ के पिछले भाग पर उल्लेखित हैं। जिन्हें सावधानी पूर्वक पढ़ लें व पालना अवश्य करें।

परीक्षक हेतु निर्देश :- (1) परीक्षक को उपरोक्त सारणी अनुसार प्राप्तांक भरना अनिवार्य हैं, अन्यथा नियमानुसार दंडित किया जायेगा।

(2) परीक्षक उत्तर पुस्तिका के अन्दर के पृष्ठों के बायीं ओर निर्धारित कॉलम में लाल इंक से अंक प्रदत्त करें।

(3) कुल योग भिन्न में प्राप्त होने पर उसे पूर्णांक में ही परिवर्तित कर अंकित करें (उदाहरणार्थ : 15¼ को 16, 17½ को 18, 19¾ को 20)

परीक्षक के हस्ताक्षर W. S. N. संकेतांक 6 2 3 7 5

प्रमाणित किया जाता है कि इस उत्तर पुस्तक के निर्माण में बोर्ड द्वारा प्रदत्त 58 जी.एस.एम. ईको मपलिथो कागज ही उपयोग में लिया गया है। 179/2024

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक प्रश्न संख्या परीक्षार्थी उत्तर

18

1.

- थंड-डि
- (i) (डि) गुरु गभराम सी ~~(1)~~
- (ii) (डि) रवि चगदिमा चंगीमां ~~(1)~~
- (iii) (ए) घंटे ~~(1)~~
- (iv) (म) युष्टु माग ~~(1)~~
- (v) (म) ममीगं र ~~(1)~~
- (vi) (म) मूँह मूँह गगं दिंच ~~(1)~~
- (vii) (ए) पि. मरहल मिष ~~(1)~~
- (viii) (म) डा मगंमड 1887 पी. डू ~~(1)~~
- (ix) (ए) उापी मररातासी ~~(1)~~
- (x) (म) गजमघाठ र पूमिंय रिष्टु ~~(1)~~
- (xi) (डि) गुरुघचन मिष बुंमर ~~(1)~~
- (xii) (ए) मांपूरी रीय ~~(1)~~
- (xiii) (म) प्राप् न हगुटी डू ~~(1)~~

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंकप्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

(xiv) (म) दरघारा मिथ ~~⊕~~(xv) (द) मिमाला ~~⊕~~(xvi) (द) ममीर ~~⊕~~(xvii) (डि) ममम ~~⊕~~(xviii) (द) घठिडा ~~⊕~~2. (i) मायला मुरू थडाहू ॥ ~~⊕~~(ii) रिंठा माग रात प्रिमाधी। ~~⊕~~(iii) चुगी थारु रांदां। ~~⊕~~(iv) हागिमा प्राग प्रेला दी ~~⊕~~(v) मेग मग्यं च उधाउंरा ~~⊕~~(vi) उंठां प्राग नगउंरा रिग। ~~⊕~~3. (i) ठीर ती रंथ रा दाम मंथ व रिंप्र दिंच गीरंमर
उठ मउ रंथ हू मायले मीरं गी रंउला चागीरा ॥ ~~⊕~~(ii) ठापी गुगराम ती गुगमंथ हू मायले रिमट (यूबु) ~~⊕~~

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक

प्रश्न संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

उं रगघाल उंल सी मिथिमा रिई वन।

(iii) दसीर सी अनमाग सरग गडिमां न् पाग रिंता सांरा उं उां रंतिमां न् चुगी मिप्ररी यै।

(iv) डापी दीग मिथ

(v) 'अगमाठ अममाठा रीमा' म्घर दिंच गुरु नाठर रई सी रंघ' न् उलामां रं रं मठ।

(vi) घीराठंग मिमाअउ 'गद घीरा' सी न् 'पक्क' दी. दिंच मसायउ रीडी।

(vii) दिरदाठां अनमाग गजमसाठ दिंच डापी गजयुठां रामउ उं दंडा रिहा 'संमसमंग रा रिहा' यै।

(viii) रउताग उपदाग रं रं थिउं मेल्युठं सा रिग मी।

(ix) प्राप उं रिमाप रईं चार-डाए रं पुंउ मठ।

(x) यंतायी रं नामरी दिमिजठ गठ- न, म, घ, उ माउ, च।

(xi) तिगडं माधर रिमं म्घर रं थंग दिंच प्रगारं उठ, उिगठां न् रंउ माधर रंरिं रं। सिदं- 'उ'- रिहा, तिहा मादि।

(xii) यंतायी अमा रीमां यंतीमां 'रं' पूराग रीमां उठ।

BSER-7/2024

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंकप्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

द्वि 'मँट' आउ द्वि 'हिमीत'।

'धंड-म'

② 4. 'दुनियाँ की उपाही नी मँच मँच है'।

② 5. मींग की माग़रता मायला माग़ रम दुनियाँ दामडे
निचेरु रँट द्वि है। ✓

~~6. मँच की माग़रता मायला माग़ रम दुनियाँ~~

② 6. मँच की माग़रता मायलीमां परीमां योगाडाहं आउ
मायले माग़ ग़लां है दुनियाँ उँते निहाह ररँट द्वि
है। ✓

② 7. मँच पग़ियराग़ है रम नाम दुनियाँ है डियउ रग़
मररा है। ✓

⑧ 8. पग़ियराग़ - उपाही ✓
नमीघ - रिममउ ✓
निचेरु - रँटला, निराप्रला ✓
मग़ीम - मँउ रू ✓

⑧ 9. मँउघ - मघर, परीम

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक

प्रश्न संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

'घंड-ए'

3

14.

'मॉस माघां दारिद्र्यं मातुः' रचिता 'मीमूडा पूतम' की शिखी जेही यी। दिस रचिता दिस रचिता के 1991 दिस सिद्धांत मातु ममप्रमातां दिस जेह रीं मातु ठमारां नाप्र पंजाब दिस केरि ठिगुर्युट रं जगि रं घाठ गॉस रिडीयें। रचिता पंजाब रं पूमिय रही 'दारिद्र्यं मातु' के रचिता यें रि उर रंघगं दिस उठ रं घेप्र मातु मॉस दिस री रिताय रं रेही नहा दगरा (यंज) घेप्र। तिम उगुं उम के पंजाब री यी 'गी' रं माघल गंघु रं नाप्र दिडेडे के दिस दिस घिमाठ रीता मी, उम उगुं मॉस पंजाब रीमां यीमां रीगप्रउ के ही यंज रं सिगनां रं उमा, पिउ, पुंउर मातु पती दिसनां ठमारा दिस मातु गष्टना। ठिग उर दिस दारिद्र्यं मातु के रचिता यें रि माघल पंजाब रीगप्रउ उ दिस। मॉस उगुं घेप्रमां दिस प्राहां दिसीमां पतीमा उठ तिस घेप्रिमां घिमाठ पप्ररा मी। मॉस उं पंजाब रीमां ही प्रेरां रं घुन नाप्र उगी जेही यी। दिस प्रेगारा यें सिद्ध रिं नपंजां रचिमाघां दिस ठिगुर्युट रं जगि रिप्रा दिसा यें मातु दिस घाली के यगती उं प्रा दिसा यी। दिस उयत्ताउ जमीठ दिस घां-घां उं घगुउ माग नु ठेप्रिमा जेदिमायें। ठिगुर्युट रं जगि री डिंसी जेही जहा मातु पंजाब दिस यंम रं माघी यें मातु उम के उर दिस दोग री दिसी के नाम घला दिसा यें मगघाउ प्रेरा नागां हीं दिस दिस के उंग माग रं उठ मातु सुटल-घेगल उं प्रेरा जेह उठ। दिसनां नागां के शघु खन दारि मरागी मगघाउ गजमी प्रीउर ही यंम जे गष्टे उठ। तिम नाप्र पंजाब रं प्रेरां रं मीग किंयें पें गष्टे उठ मगघाउ प्रेरा नदगुउ नाप्र उगष्टे उठ। दिसनां ठमारा रं रागन पंजाब रं मातु मगि मातु पिठि उं जउ गष्टे

BSER-179/2024

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

ਜਨਾ ਜੁਣ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਫੁਮਾਰਾਂ ਰਹੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ
 ਖੁਦ ਰਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਅਤੇ ਰੱਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਖੁਨ ਚੌਲ ਰੋਗ
 ਗਿਆ ਤੇ। ਮੱਲ ਮਾਰੇ ਜੀ ਖੁੱਡੇ ਵਾਂਗ ਧਿਆਨ-ਮੁੱਢ ਤੇ
 ਖੋਠੇ ਜਨਾ ਗੱਢੇ ਦੇ ਤੇਗ ਦਿਸ਼ਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਹਨਾ ਖੁੱਲ ਗਏ ਜਨ
 ਮਾਠੇ ਉੱਚ ਧੀਮਾਂ-ਭਰਿਣਾਂ ਦੀ ਦਿੱਲਤ ਰੋਸਣ ਰੋਗ ਪਏ ਜਨ।
 ਨਾਫੇ ਮੱਲ ਮਾਰੇ ਝੌਂ (ਜੀਹ ਦਾ ਚਾਚ) ਵਾਂਗ ਜੁਮਨ-ਦਿਸ਼ਰ
 ਚੰਗ ਬਣ ਗਏ ਜਨ। ਮੱਲ ਉਸ ਵਾਰਿਸ਼ ਮਾਹ ਨੂੰ ਰਿਥੋਂ ਖੋਠੇ ਦੇ
 ਸਿਮਾਏ ਜੇ ਦਿੱਤਾ ਫੈਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਗਏ ਰਿਖਾਈ।

3

15.

ਇਸ ਰਗਣੀ ਦਾ ਨਾਂ 'ਪੰਮੀ ਦੇ ਨਿਆਵੇ'। ਇਹ ਰਗਣੀ
 'ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਥੇ' ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਗਣੀ ਵਿੱਚ ਸੰਥੇ
 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਡਰ ਅਤੇ ਭੈਣਾਪਨ ਪੰਮ ਰੀਤਾ
 ਹੈ।

ਬਚਪਨ :- ਇਹ ਰਗਣੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਰਗਣੀ ਰਾਹ
 ਸੰਤ ਵਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਸੰਥੇ
 ਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਡਰ ਪੱਗੇ ਦਾ ਸੀ।

ਖੰਤ ਹੋਈ ਦੇ ਵਜਾਣ :- ਸੰਥੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਰਿਸ-2
 ਇਨ ਖੰਤ ਆਪਣੇ ਧਿਓ ਅਤੇ ਰਾਮ
 ਪਈ ਰਈ ਵਾਹ ਹੋਈ ਵੇਦ ਜਾਣਾ ਪੱਗੇ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੰਤ ਹੋਈ
 ਪੱਗੇ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਪੱਗੇ ਅਤੇ ਖੰਤ ਸਵਰਗ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂ
 ਦੀ ਜਗਨੋਪੀ ਸਕੂਰ ਭੇ-ਸਾਗਰ ਰਿਉਂਦਿ ਉਸ ਜਗਨੋਪੀ ਸਕੂਰ
 ਉੱਤੇ ਜਾਂਗੀਆ, ਪਠਾਣਾਂ, ਗਮਿਲਾ ਅਤੇ ਤੋਰਨਾਂ ਪਰਦੇ ਸੀਆ
 ਦਾ ਰਾਈ ਪਾਘਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਮੇਆ ਤੋਂ ਪਾ ਖੋਠੇ ਹੀ ਡਰ
 ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਮਰਗਮਾ (ਮਰੂਪ) ਉਹਨਾਂ ਪਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ
 ਰਿਸ ਇਨ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੰਤ ਹੋਈ ਪੱਗੇ ਜਾਣਾ

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

ਪੱਚੀ ਸੀ।

ਮੜ੍ਹ ਖਾਹ ਰਹੀ :- ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਉਮਰੀ ਭੈਣ ਮੜ੍ਹ ਨੂੰ ਖਾਹ
ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣ ਦੀ ਤਰੀਕੇ
ਦੁਆਰੇ ਮੀ, ਉਸ ਦੀ ਰਹੀ ਮੁਲਾਉਣਾ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਭੈਣ
ਉਸ ਨੇ ਗਜ਼ਾ-ਗਈ ਦੀ ਰਹੀ ਮੁਲਾਉਣੀ ਉਸ ਨੇ ਮੁਲਾਉਣ
ਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੜ੍ਹ ਨੂੰ ਭੈਣ-ਭੈਣ ਬਿਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਭੈਣ ਖਾਹ
ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਭੈਣ-ਭੈਣ ਉਸ ਨੂੰ ਮੜ੍ਹ-ਮੜ੍ਹ ਦੇ ਖਾਹ
ਮਾਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਭੈਣ ਭੈਣ ਤੋਂ ਮਾਫਿਰ ਮਾਫਿਰ ਮਿਲ ਜਾਏ।
ਫਿਰ ਮਾਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫਿਰ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਮਾਫਿਰ ਪਰ ਉਸ
ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਗਏ ਮੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤੇ ਖਾਹ ਫਿਰ ਖਾਹ ਦੀ ਉਸ ਤੋਂ
ਪੱਚੀ ਸੀ।

ਗਜ਼ਾ ਖਾਹ :- ਮੜ੍ਹ ਖਾਹ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨੂੰ ਮਾਫਿਰ
ਮੜ੍ਹ ਦੇ ਫਿਰ ਭੈਣ ਭੈਣ ਰਾਜੇ ਮੁਠ ਦੀ
ਖਾਹ ਅਤੇ ਪਾਠਾਂ ਵਗੀ ਖਾਹ ਮਾਫਿਰ ਖਾਹਿਸ਼ਾ
ਫਿਰ ਖਾਹ ਖਾਹ ਖਾਹ ਖਾਹਿਸ਼ਾ ਰਹੀ ਰਾਜੇ ਮਾਫਿਰ ਭੈਣ
ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਰਿ ਭੈਣ। ਉਸ ਦੇ ਗਜ਼ਾ ਖਾਹ। ਉਮਰੀ ਭੈਣ
ਰਾਜੇ ਰਿ ਫਿਰ ਤਾਂ ਭੈਣ ਦੀ ਖਾਹ ਤੋਂ। ਰਹੀ ਰਾਜੇ ਰਿ
ਗੁਣ ਖਾਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜੇ ? ਗਜ਼ਾ ਤਾਂ ਮਾਫਿਰ ਫਿਰ ਪੱਚੀ। ਖਾਹ
ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਖਾਹ ਖਾਹਿਸ਼ਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੀ ਮਾਫਿਰ
ਦੀ ਰਹੀ ਮੁਲਾਉਣੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਖਾਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫਿਰ
ਅਤੇ ਫਿਰ ਖਾਹ ਮਾਫਿਰ ਨੂੰ ਮਾਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਖਾਹ ਖਾਹ ਮਾਂ
ਮਾਂ। ਤੋਂ ਖਾਹ ਤੋਂ ਮਾਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਖਾਹ ਫਿਰ ਭੈਣ
ਪੱਚੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫਿਰ 'ਫਾਹਿਸ਼ਾ-ਫਾਹਿਸ਼ਾ' ਰਹੀ ਪੱਚੀ।
ਅਤੇ ਖਾਹ ਮਾਫਿਰ 'ਗਮ-ਗਮ'। ਫਿਰ ਖਾਹ ਮਾਫਿਰ ਭੈਣ ਖਾਹ
ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਂ ਰਾਜੇ ਰਹੀ ਰਾਜੇ ਪੱਚੀ ਰਿ ਮਾਫਿਰ ਦੀ
ਫਾਹਿਸ਼ਾ-ਫਾਹਿਸ਼ਾ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਮਰੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਰਿ ਰਿ

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक

प्रश्न संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

ਵਾਸਿਗੁਰੂ ਤੇਂ ਭੂਤ-ਪ੍ਰੰਤ ਦੀ ਡੁਗਰ ਨ ਆਰਮੀ ਨਹੀਂ। ਅਤੇ ਗਜ਼ਾ ਤਾ ਆਰਮੀ ਸੀ। ਅਥਿਹ ਉਸ ਦਾ ਰੋਲਾ ਨਿਰਮ ਧਿਆ। ਪੰਥਰ ਦੀ ਭੋਟ ਨ ਆਪਣੀ ਚੰਨੀ ਨਾਮ ਭਗਦ ਮੱਥਰ ਪੰਝਰੀਆਂ ਚੋਪੀ ਦੀ ਨਾ ਧੀਰ ਰੋਲਾ ਰਿਉਂ ਤੇ, ਆਪਾਂ ਇੱਥੇ ਖੜੋਕ, ਜੁਲੇ, ਰੋਈ ਧਿੰਡ ਤੇ ਆ ਜਾਓ।

ਪੰਮੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਣ: ਅਚਨਚਤ ਰਹਾਈਰਾ ਦੀ ਭੋਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਫੜ ਨਾ ਫਰਿਆ। ਉਹ ਰਹਿੰਦੀ ਰਿ ਆਪਾਂ ਗਜ਼ੇਨੂੰ ਲਾਂਗੇ ਰਿਮਾਮੀ ਤਾਂ ਪੰਮੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਣਾਂ, ਮਾਨ ਨਾ ਫੜੇ। ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਮੀ ਮਥਰ ਚੜ੍ਹਾ ਜੀ ਖਿੱਠਾ ਨਿਰਮ ਚਾਮੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਰੋਗ ਰਿਗਮੀ ਰਿਜਿਵੇਂ ਪੰਮੀ ਦੀ ਉਸਦੇ ਮਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਦੇ ਨ ਮੜਾਰ ਪਥ ਰੋਈ।

3 16

ਗੰਗਾਦੀਨ ਚਮੜੇ ਦੇ ਬੂਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਿੱਚ ਵੱਡਾ ਰਾਮੀਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੂਟ ਚਾੜੇ ਪੌੜੇ, ਮੋਠੇ ਅਤੇ ਤੰਡਲ ਮਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਮਿਤਗਾਠ ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦੇ ਰੰਮ ਦੇ ਸ. ਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਰਿਠ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਰੰਮ ਬੜਾ ਜੀ ਮੈਂਗਾ ਪੰਚਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਠੀ ਰਮਾਈ ਚੰਗੇ ਚਮੜੇ ਅਤੇ ਰਿਗਵੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਰੋੜ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਰੰਮ ਬੜਾ ਪੋੜੀ ਰਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਠੀ ਦੇਣ ਵਾਸੇ ਰਾਗਲ ਪੰ ਜਾਂਦੇ ਜਿਸ ਰਹੜੇ ਧੀਰ-ਧੀਰ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਰ ਦੱਟਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਾਹਤ ਖਗਥ ਤੋੜੀ ਗਈ। ਦੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਖਿੱਚ ਮਾੜੀ ਗਾਹਤ ਦਾ ਜਿੰਮਵਾਰ ਉ ਖਰ ਵੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਮਿਤਗਾਠ ਬਾਲੀ ਰਹਨ ਵਾਸੇ ਠੰਗੀ ਵਪਾਗੀ ਵੀ। ਖਰ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸਈ ਰਿਉਂ ਰਿ ਆਪ ਜੀ ਬੂਟ ਖਿੱਚ ਨੇ ਮੋਠੇ ਪੌੜੇ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ ਹੋਈ ਵਰਿਆਂ ਤੋਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੇਈ ਨ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੂਟ ਤੰਡਲ ਮਾਰ ਤੇ ਸਨ ਪਥ ਮੱਜ ਦੇ ਖੋਗ

ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਦਤ ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਸੰਖਿਆ

ਪਰੀਖਾਰੀ ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰੇਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਤੁਲਮਾਤ ਬੂਟਾ ਦੀ ਖੋੜ ਜੀ ਨਹੀਂ ਰਿਉਰਿ ਉਹ ਬੂਟਾਂ
 ਨੂੰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਜੀ ਪਾਣ ਨਾਮ ਉਸ ਫੇਮੋਰ ਜਾਂਦੇ ਨਾਮ ਤੇ
 ਨਵੇਂ ਖਰੀਦ ਖੋੜੇ ਨਾ ਦਿਸਿਤੁਗਾ ਬਾਨੀ ਨਾਮ ਤੇ ਠੀਕੇ ਬਾਠੀ
 ਉਸ ਦੀ ਗੁਪਤ ਕਈ ਦਿਸ ਕਈ ਜਿਸ ਵਾਰ ਸਨ ਰਿਉਰਿ ਉਹ
 ਦਿਸਿਤੁਗਾ ਬ-ਬ ਏ ਪ੍ਰੇਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਖ ਖਿੱਚੇ ਖੋੜੇ ਸੀ
 ਨਾਮ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੂਟਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨ ਨਾਮ ਪਾ
 ਸਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਦਿਸ ਤੇ ਨਾਮ ਗੰਗਾਰੀਨ ਵਰਗੀਆਂ ਦਿਸਾ ਕਰਾਗੇ
 ਵੇਖ ਵੇਖੀ ਨਹੀਂ ਚਾਂਦਾ।

17.

ਮਿਸ਼ਰਾ ਮਿੱਥਾ ਰਾ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਖਿਠੇਰੜ ਬੜਾ ਜੀ ਵਰ
 ਭਰਿਆ ਸੀ। ਪਾਪਾ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ
 ਨੂੰ ਮੁਸਾਫਰੀ ਪਾਠੇ ਗਿਆਂ ਨਾਮ ਪਾ ਦਿਆ। ਸਾਗ ਮੋਬਿੰਦ
 ਪੁਰ ਮੰਗੀ ਕੋਟ ਤੇ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਠੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ
 ਵਤਨ ਤੇ ਗਿਆ। ਮਿਠ ਉਸ ਦੀ ਦਿੱਰ ਦਿਸਾ ਜੀ ਵੇਖੀ ਕੋਟ
 ਆਪਣੇ ਸਗੁਰਿਆ ਨਾਮ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਸਰੀ ਨਾਮ ਤੇ ਮੁਸਤਠ
 ਵੇਖ ਦਿੱਚ ਭੜੀ ਉਸ ਦਾ ਦਿੱਰ ਵੱਡਾ ਤੇ ਮੱਥੇ ਮਿੱਥਾ। ਉਹ
 ਆਪ ਦੀ ਬੜੀ ਆਖੀ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਮੰਗਿਆ।

ਖੰਡ-ਸ

18.

(ੳ) ਪ੍ਰਸੰਗ :- ਦਿੱਗ ਰਾਇ- ਈਰ ਸਾਡੀ ਖੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪਾਠ-
 ਪੁਸਤਕ ਸਾਹਿਤ- ਸਗੀਠੀਆਂ ਦਿੱਚ ਵਰ
 ਰਾਇ ਤੇ 'ਸੁਖੀ ਨਿਉਟ ਦੀ ਵੇਚੀ' ਦਿੱਚੇ ਦਿਸਾ ਗਿਆ।
 ਦਿੱਗ ਰਾਇ ਤੇ 'ਬਨੀ ਗਮ ਬਾਡਿਰ' ਵਰਗੇ ਸਿਖੀ ਤੇ ਵੀ।
 ਦਿੱਸ ਦਿੱਚ ਵੇਖੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਗ ਮਿੱਥਿਆ ਦਿੱਚ ਤੇ ਰਿਸੇਖੀ
 ਨਿਦਨ ਉਰੇਂ ਜੀ ਜੀਆਂ ਜਾ ਸਰਦਾ ਤੇ ਵੱਖ ਆਰਮੀ ਸੁਭੇਰੇ

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

19. मंडा दिव,

(4)

मौख अघिमापर सी,
मरोगी मीती. मरुंड. मरुप,
मरिग

दिमा- लुगी रम प्रदी हुटी उडु

मी माठ सी,

घनडी उँ रि मँ उगड मरुप दी रमदी
नमाउ दी दिदिमागधी गं। मँके मरुनचैउ पार दिच
लुगी रम पंगिमा उँ, सिम दिच मंग माभिर उँला
घरुउ लुगी उँ। दिम प्रदी मँ प्रगडुग दे रितां प्रदी मरुप
नगी मा मरुदी। रिग्या ररु मँके रँ रिठ दी हुटीपूरुठ
रुँ। मँकि दिम मगीठ ररी दी हुटी नगी प्रहांगी मँके
माभ उँ रि उमी मगी दिहा लुग युगी रुँगं।
उगडी मति रिग्या उँदगी।

उगडी मागिमागरनी,
ता-र.घ.ग.

नमाउ-रमदी

मिडी- मरुप,
4 2025

20. दिहाली

साह-पहाल:- उगड रम मरुगिलउ डिडिगुगं री यडी

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

ਪੀ ਏਥ-ਏਥ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਵਿੱਚ ਤੇਣ ਰਹੇ ਏਥ-ਏਥ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਤਿਉਗਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੀਨਾ ਮਾਸੀਗ
ਨੀਂ ਤੇਰਾ ਨਿਮ ਵਿੱਚ ਰੋਈ ਤਿਉਗਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਉਗਰਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿਉਗਰ 'ਦੀਵਾਸੀ'। ਇਹ ਤਿਉਗਰ ਸਿੰਠੂਆਂ ਦਾ
ਤਿਉਗਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਈ ਮੁਮਖਮਾਨ ਮਾਠੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਮਨਾਉਂਦੇ
ਹਨ। ਇਹ ਤਿਉਗਰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਰਮ ਰਿਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਮਾਠੇ ਧਰਮ ਧਾਰਮ ਨਾਮ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਿਉਗਰ ਹੈ।

ਦੀਵਾਸੀ ਦਾ ਮਤਾ :- ਦੀਵਾਸੀ ਦਾ ਤਿਉਗਰ ਸਿੰਠੀ ਮਹੀਨਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਦੋਵੇਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮੱਸਿਮਾ
ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਰਤ-ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ
ਵਿੱਚ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਿਉਗਰ ਨੂੰ 'ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਤਿਉਗਰ' ਵੀ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਿਉਗਰ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਮਾਧਣ ਘਰਾਂ
ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਚਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੀਵਾਸੀ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਾਗ :- ਦੀਵਾਸੀ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ
ਰਾਗ ਹੈ - ਗਮ ਕੰਠ ਦੀ ਦਾ
ਮਯੋਧਿਮਾ ਵਾਧਮ ਮੁੜਨਾ। ਗਮ ਦੀ ਵੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ
ਕੰਠੀ ਨੇ ਗਮ ਦੀ ਮਾਠੇ ਸੀਤਾ ਮਾਠਾ ਨੂੰ। ਪਮਾਪਾਂ ਦਾ ਵਨਵਮ
ਕੰਠੀ ਪਈ ਤੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤਾਂ ਪਮਾਪਾਂ ਦਾ ਵਨਵਮ ਕੰਠ
ਤੇਂਘਾਦ ਸਿਮਰਿਨ ਉਹ ਮਾਧਣ ਘਰ ਮਯੋਧਿਮਾ ਵਾਧਮ
ਮੁੜਮਨ, ਉਸ ਦੇ ਇੰਨ ਉਥੇ ਦੇ ਵਾਸਿਆਂ ਨੇ ਉਹਨੇ ਦੇ ਮੁੜਨ
ਦੀ ਖਸੀ ਵਿੱਚ ਘੀ ਦੇ ਦੀਵੇ ਘਾੜੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੀ
ਸੱਭ ਦੀਵਾਸੀ ਵਾੜੇ ਇੰਨ ਦੀਵੇ ਜਗਾਂਦੇ ਹਨ ਮਾਠੇ ਮਾਧਣ
ਘਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੀਮੂਤਸਰ ਦੀ ਦੀਵਾਸੀ :- ਇਸ ਦੇ ਜੀ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ,

परीक्षक द्वारा
प्रदत्त अंक

प्रश्न
संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

नी के भाषणा यंत्र की मस्यता रीती मी। एमि ह्ये
मीमूउमठ दिंच ही पिउ डिउिगठ घई चामुठ ठाम
मनादिमा तांरा यै।

रीदाप्री रीमां डिमागिमां :- रीदाप्री रं रंम-थरुगं रिठ
परिमां प्रेर मापहं पगं मठे
एराठां री माठ-मठप्री ररुदा उरं उठा मापहं पगं हूं
रुग-रुमठ ररुदा उरं उठा रीदाप्री रं ररु रिठ परिमां री
घंरं पयसं ठेइठ प्रंग चारं उठा मिठापीमां ही हीडी चारी यै।

रीदाप्री रा रिठ :- रीदाप्री रं मठुं प्रेर मापहं पगं
हूं मसांरं उठा पगं दिंच प्रडीमां
प्रांरं उठा मठे ठुंमा-ठाप्र मत्ता प्रंरं उठा मठु रं पयं ठे-
ठे पयदाठ घठरं उठा प्रेर रिठ रिठ ठे-ठे ररुइ
पारुंरं उठा रीदाप्री री मांम परिमां माठा प्रंठमी सीरी
पुंसा रीती तांरी यै। उम रं घार पगं दिंच रीहं चगाए
सांरं उठा यीमां मापहं पगं रीगोपीमां घराउरं रीमां उठा
घंरं घाउठ उगं-उगं रं पयारं ठेइरं उठा उमपामं मठा,
चरगी, घंघ मठे गारंरं री मायात्तां माउरं रीमां उठा
रिठ रिठ री गउ प्रेर मापहं पगं रं घुंरं घंरं इ मंरं
उठा उंसे प्रंठमी सी उठा रं पयं मा मंरं।

रीदाप्री उं घामर रं रिठ :- रीदाप्री उं मगाप्रं रिठ
गम-ठहमी रीरी यै। रिठ
रिठ मंठु रिंरं रूतं हूं गम-गम ररुंरं उठा गंजगती प्रेरं
रुपी रिउ रिठ ठहां माप्र रा परिमा रिठ उंरा यै। रिठ
उं ही मगाप्र रिठ रंमं उापी-रूतं रीरी यै। रिठ रीठ
ठुंलां मापहं उगाहां री रसापी उं यागा घंठरीमां उठा

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक

प्रश्न संख्या

परीक्षार्थी उत्तर

माँ उगं मापटी बें लॉ नू धूय भाभीर हार रिंद उत।

प्राउ रा भगीनां :- दीवारी रा पुग भगीनां दयागीमां
माँ दशतरागं प्रदी घडा ठाहिर
दासा उरा उ रिठिंरि थिरे उं यटाथ घडा ठाहिर दासी
ठेर टगीमां माँ दचर दासी रागीगर दी दच मँउ उं
दूय उरी उ। धेर यटाथ घउउ निभारा भगीर रं उत।
धिम उं मापटां उप्रदापीमां रा दी घउउ ठाहिरा उरा
उं, दूध-दूध उगुं दीमां भठपीमां दूच री गीग-गेगद
माँ उरी रगन दाप्र दी धिम थिळ भगीन धूय भनाठ
रमाठिरे उत।

मिंटा :- दीवारी रा डिडिग मअं धि मिंधिमाहिंरा
उं रि मअं मागिमां नू धि डिडिग यम-याम
नाप्र भनाठिकां चागीरा उं उंसे मअं माप्र उरी घराद
माँ सिंटा डिडिग नरा मौरा मिप्र मरी धिम रं नाप्र मअं
धिम रिन मापट माँ गिप्र-मिरद रू रगन चागीर
उत माँ मँउ नाप्र धि उं मिंधि धि डिडिग मनाठाचागीरा
उं धि डिडिग भापीचाठे रा यूं उीर उं।

80 अस्सी

प्रउम!

भासजिन
17/04/25